

ПРОЛОГ

Вечірка вийшла з-під контролю. Усі були п'яні. Я пам'ятаю, як у повітрі пахло блювотою і потом. Лунав брязкіт, крик, істеричний сміх і гучний бас. Підлога була липкою. Ви уявляєте собі цю картину? Вітальня була заповнена людьми, які танцювали. На дивані лежали пальта, а стіл був заставлений порожніми пляшками з-під пива, коробками з-під піци і склянками. Доводилося йти повільно, навшпиньки. Я проминула пару, яка цілувалася, й однокурсника, який курив косяк. Він простягнув руку, щоб притримати мене, але я змахнула їй і пішла далі, переступаючи через тіла. Хлопець пішов за мною в туалет. Він був довготелесим і схожим на менш вродливу версію Курта Кобейна.

Запитав, чи є в мене наркотики. Я сказала, що не вживаю їх. Хлопець лише засміявся. Не брехатиму: там було повно наркотиків. Над умивальником висіло дзеркало в позолоченій оправі, і я подивилася на своє відображення в ньому. Тим часом хлопець став навколішки перед унітазом, висипав порошок на сидіння, розрівняв його і почав нюхати. Мої очі здавалися трохи інакшими. Мабуть, тому що я нанесла підводку. Коли я обернулася, хлопець сміявся, і в нього на носі був порошок. «Цього достатньо, щоб убити коня». Тоді це здалося мені смішним.

Я не відчувала загрози. Звісно, знала, що велика кількість наркотиків — це жахлива ідея, але ця фраза прозвучала нормально — ледве не безпечно і безтурботно. Раптом у двері постукали. Це був сердитий, різкий стукіт. Коли ми вийшли, то побачили, що у вітальні бійка. Тоді я зрозуміла, що станеться щось жахливе.

Бійка була великою, затятою, дивною — майже як у школі, — і ми воліли триматися якнайдалі від неї. Я побачила, як хтось відводить руку назад, ніби у сповільненій зйомці, і стискає кулак, а потім витягує її вперед. Пам'ятаю виття, удари кулаків, плескіт, цокання зубів. І крик, який пронизав мене до кісток. Яюсь я написала вірш про кістки. Про їхню пористу будову, схожу на медові стільники. Уся ця ситуація здавалася нереальною, наче я опинилася у власному вірші.

Почувся ще один крик, і ми утрюх піднялися сходами. Саме тоді це сталося.

Я подивилася на приголомшені обличчя вниз. Хтось гукав: «Викличте швидку!»

Усі порозбігалися. Я згадала, як в дитинстві коробка комах, яких збирав мій брат, перекинулася, і вони побігли на край килима, де було темніше і безпечніше. Про мене завжди казали, що я йду назустріч небезпеці — туди, звідки всі втікають. Але цього разу я не могла дивитися в той бік. Принаймні не відразу. Зрештою ми спустилися вниз, і я побачила, що хлопець серйозно травмований. Він лежав на спині, закинувши голову назад і відкривши рот. Його шкіра була воскоподібною і білою, наче кістки, сірі очі — розплющеними, губи — прозорими. Він скидався на небіжчика і не рухався.

Мої подальші спогади туманні. Час наче зупинився. Було чутно гул сирен і крики. Я подумки запитала себе:

«Він помер?». Лікарка в зеленій уніформі надавала йому допомогу.

Хлопець не дихав. Я втупилася очима в червоний рюкзак, що стояв на підлозі — він був відкритим, і з нього вивалювалися канюлі, повітроводи та пакети з інфузійними розчинами. Лікарське знаряддя. Я на цьому зрозумілася.

Лікарка закинула голову хлопця назад ще дужче, і я спробувала зосередитися на її рюкзаку і спорядженні. Вона дивилася на хлопця і рахувала вголос: *один, два, три, чотири...*

Довгов'язий хлопець із воскоподібною шкірою не рухався. Його груди не піднімалися. Лише кров витікала з його тіла. Її було дуже багато.

Я почула гул приладів, а потім хтось потягнув мене за руку. Загули сирени. Кімнату залило синє світло, і я чомусь чітко подумала, що в цю мить ми біолюмінесцентні. Мабуть, це через шок. Або ж ми просто були занадто п'яні.

Почувся крик. Хтось увімкнув яскраве світло.

— Прокинься! Отямся! Будь ласка! О боже! О боже! Він помер. Чорт!

Я розуміла, що відбувається щось жахливе, але не могла поворухнутися. Мої ноги прикипіли до місця. *Крові так багато, правда?*

П'ять, шість, сім.

Лікарка припинила відлік, але її губи продовжували рухатися, а погляд був спрямований на мене. Лікарка. Я навіть не впізнала її! Мабуть, через шок.

Тікай!

І це — вся правда.

Я зробила те, що мені сказали. Втекла.

Олівія (2024)

Олівія подивилася на серце пацієнта, і воно нагадало їй стейк рібай: жирові прожилки, грубі стенозні артерії, недостатньо яскравий колір крові. Вона вже давно виконувала цю роботу і вміла визначити за відтінком крові рівень оксигенізації, шанси пацієнта на довге життя і якість цього життя. Якось п'ятнадцятилітня донька Фрея затигнула її в магазин MAC і заявила, що помада за 22 фунти стерлінгів покращить її зовнішність і життя. Олівія дивилася на різні відтінки червоних помад і намагалася визначити їх рівень рН. Кардіоторакальні хірурги ніколи не користуються червоною помадою.

Я визначаю кислотно-лужний баланс червоних помад, — написала вона своєму чоловіку, Ділі. — Нам треба у відпустку!

Кров цього чоловіка мала відтінок *Antique Velvet*, а не *Ruby Woo*. У нього були неприємності. Олівія підлатає його і відправить додому, але вона — не чаклунка. Не можна одним махом виправити десятиліття хибних рішень, оброблених продуктів, куріння, малорухомого способу життя і зловживання алкоголем. «Боже, — подумала Олівія, — мені й самій не завадив би келих вина». Жінка зупинилася, вдихнула повітря через маску і відчула запах кето-кави, яким пахло її дихання. Вона не поснідала — це

була дитяча помилка, — а вчора вечеряла пізно і запивала їжу алкоголем. Олівія намагалася витіснити з пам'яті паніку, вираз обличчя Лаури і те, як вона заламувала руки, але насамперед її слова. *Їхнє життя більше ніколи не буде таким, як раніше.* Олівія цілий тиждень шукала розраду у вині *Dr. Pinot* — інакше вона прокидалася посеред ночі з пришвидшеним серцебиттям і широко розплющеними очима. Виснаження, тривога, похмілля і голод — це погана комбінація для будь-якого хірурга. Флеш-рояль із факторів ризику. Проте Олівія могла виконати цю операцію із заплющеними очима — і часто так робила. Ділі казав, що вона часто рухає руками у сні, наче піаніст.

В операційній було людно і гамірно, але Олівії це подобалося. Вона вмикала музику, щойно наркоз починав діяти: симфонії Бетховена, Принца, кислотний джаз, Литтл Сімз, Філіпа Гласса — залежно від її настрою і ходу операції. Тиша в операційній була рідкістю і зазвичай вказувала на щось погане. Якщо Олівія просила вимкнути музику, усі розуміли — пацієнт помре. Але це траплялося рідко в її надійних руках. Вони були маленькими. Батько завжди казав їй, що вона стане або слюсарем, або кардіоторакальним хірургом. Олівія застрахувала свої пальці. Це була цінна частина її тіла, і вона дбала про них відповідно — зволожувала шкіру, розминала їх, намагалася менше користуватися Твіттером. Але, звісно ж, її шкіра завжди була сухою через постійне миття, й артрит здавався неминучим. Олівія зайнялася вишивкою минулого року, і це їй трохи допомагало. Анджалі подарувала їй «набір нецензурщини» на день народження, який дуже розсмішив її і спонукав раз по раз вишивати однакові візерунки. Їхній туалет на першому поверсі був

завішений лайливими словами, вишитими делікатним шрифтом. Ділі називав це мовчазною люттю.

— Тиск неідеальний, — сказав анестезіолог. Це був не дуже досвідчений, хвальковитий і дещо зверхній чоловік — молодша версія Ділі. Він заспокоїться, лише коли переживе кілька ударів.

Анестезіолог кивав на монітор: лінія, що відображала артеріальний тиск, трохи вирівнялася, і показники знизилися. Сигналізація в операційній була вимкнена — вона спрацьовувала занадто часто і дуже відволікала. Натомість хірургічна команда орієнтувалася на атмосферу, на погляди колег, на мову тіла анестезіолога. Олівія була переконана, що повітря пахне інакше, коли має статися щось погане — воно стає свіжішим, доволі приємним.

Але Ділі вважав це дурницею.

Олівія працювала на автопілоті. У неї виробилася м'язова пам'ять внаслідок постійного виконання тих самих операцій — тих самих складних рухів у грудній клітці пацієнта. Медбратом сьогодні був Френкі — блідий, худий і постійно втомлений чоловік з веселою вдачею, попри його похмурий вигляд. Він ледь чутно жартував, передаючи інструменти — іноді ті, які Олівія в нього не просила, ніби сам виконував операцію. Френкі давно працював на цій посаді, й Олівія довіряла йому. Для неї довіра була найважливішим фактором у медицині. Коли пацієнти не довіряли їй, або вона не довіряла колегам чи навпаки, траплялися помилки. Швидкі, точні рухи і гострий розум важливі, але прозорість і принциповість — це основні навички в хірургії.

— Ви сьогодні якісь задумливі, — сказав Френкі, простягаючи їй скальпель і тампон. — Потрібна перерва?

Олівія похитала головою і знову подивилася на хвилі артеріального тиску, які вирівнювалися, наче радіосигнал, що зникав.

— Введімо ще шість одиниць плазми і трохи фібриногену. Плазму розморозили?

Медсестра, яка стояла в кінці операційної, підняла руку. У другій руці вона тримала заморожену плазму і гойдала її, наче немовля, щоб розморозити без втрати властивостей. Олівія зосередилася на кольорі плазми — майже гірчичному, як у меду, який вона пила зі своїми найкращими подругами Анджалі й Лаурою сто років тому в медичній школі. Батьки Анджалі надсилали його з Корнуолла. Олівія знову подивилася на свої руки. Вони були не такими спокійними, як зазвичай. Днями Олівія помітила, що вони трохи тремтять. Їй доводилося докласти багато енергії і зосередження, щоб тримати їх рівно. Жінка втупилася в кінчики пальців і дочекалася, поки вони не завмерли. Помилка на один міліметр може спричинити тампонаду серця — розрив зовнішньої оболонки, унаслідок якого в серці накопичується кров і тисне на нього. Без негайного лікування тампонада може призвести до зупинки серця. Це — серйозне ускладнення операцій на серці, але не єдине. Є ще інфекції, інсульт унаслідок тромболізу, втрата крові, аритмія, раптова смерть.

Олівія засунула руки в тіло чоловіка, який лежав перед нею на столі. Накритий простирадлом і пофарбований хлоргексидином, він скидався радше на набір деталей, ніж на людину. Вона наче заглядала у двигун автомобіля. Олівія завжди казала Ділі, що насправді вони — механіки чи сантехніки. Коронарне шунтування. Кілька годин тому цей пацієнт сидів у відділенні невідкладної допомоги, сирій та спітнілий, і його груди